

Kryzys polityczny w Kosowie – narasta sprzeciw wobec porozumienia z Serbią

Marta Szpala

Kosowska opozycja protestuje przeciwko porozumieniu podpisanemu w sierpniu br. z Serbią oraz porozumieniu granicznemu z Czarnogórą. 28 listopada w Prisztinie odbyła się demonstracja zorganizowana przez trzy opozycyjne partie: Vetëvendosje, Inicjatywa dla Kosowa (Nisma) oraz Sojusz na rzecz Przyszłości Kosowa (AAK). W zgromadzeniu, które miało pokojowy przebieg, wzięło udział ok. 5 tysięcy osób, ale opozycja twierdzi, że było ich co najmniej 35 tysięcy. Po protestach policja dokonała aresztowań w siedzibie ugrupowania Vetëvendosje. Zatrzymano 96 osób, w tym jednego z liderów – Albina Kurtiego. Porozumienie z Serbią, zawarte w sierpniu, gwarantuje szerokie uprawnienia zrzeszeniu dziesięciu gmin zamieszkałych przez Serbów (mniejszość serbska to 110 tysięcy osób w 2-milionowym państwie). Dotyczą one przede wszystkim służby zdrowia, edukacji, planowania przestrzennego oraz rozwoju gospodarczego, a działania w tym zakresie mogą być finansowane przez władze serbskie. Ponadto związek serbskich gmin (ZSO) ma mieć własne instytucje (prezydenta, radę oraz zgromadzenie).

Komentarz

- Demonstracja zorganizowana w Dniu Niepodległości Albanii wpisuje się w szereg działań opozycji, które mają na celu zablokowanie porozumienia, które w jej opinii pozbawia władze Kosowa kontroli nad terenami zamieszkanymi przez mniejszość serbską i uniemożliwia sprawne zarządzanie państwem, podobnie jak stało się to w Bośni i Hercegowinie. Opozycja blokuje prace parlamentu (na posiedzeniach rozpylano gaz łzawiący) i organizuje demonstracje, które przeradzały się już w starcia z policją. Domaga się zbadania porozumienia przez dwóch sędziów Trybunału Konstytucyjnego (uzgodnionych z opozycją) oraz Komisję Wenecką. 23 listopada złożono także petycję podpisaną przez 205 tysięcy osób, demonstrując szerokie poparcie społeczne dla postulatów opozycji.
- Wdrożenie porozumienia zostało zawieszone do czasu wydania opinii przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie zgodności umowy z ustawą zasadniczą. Nie wpłynęło to jednak na wyciszenie protestów, gdyż opozycja spodziewa się, że przychylny rządzącym trybunał wyda opinię pozytywną. Aresztowania posłów opozycji i wznowienie prac parlamentu bez jej udziału mogą prowadzić do dalszej radykalizacji opozycji. Pogłębią też podziały w kraju, gdyż marginalizowana Vetëvendosje jest obecnie drugą partią pod

względem poparcia społecznego.

- Normalizacja stosunków serbsko-kosowskich, których ważnym etapem było sierpniowe porozumienie, to jeden z głównych sukcesów polityki UE na Bałkanach Zachodnich. Od postępów w tym procesie zależy integracja europejska obu państw. Rosnący opór społeczny przed porozumieniem z Serbami, przy bezwarunkowym wsparciu USA i kilku państw unijnych dla działań rządu, może osłabić zachodnie wpływy w Kosowie. Tym bardziej że oprócz przedłużającego się procesu liberalizacji wizowej UE nie dysponuje dodatkowymi zachętami dla wdrażania dalszych reform w Kosowie. Jednocześnie polityka UE jest coraz bardziej utożsamiana jedynie ze wspieraniem skorumpowanego i nieefektywnego w opinii społeczeństwa rządu.